

HUM204 Türkçenin Etkili ve Doğru Kullanımı

20**–20** Güz/Bahar Dönemi | Ders İzlenesi (Syllabus)

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Entegrasyonlu

SKH 4 Nitelikli Eğitim	SKH 5 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	SKH 10 Eşitsizliklerin Azaltılması	SKH 16 Barış ve Adalet	SKH 17 Amaçlar İçin Ortaklıklar
----------------------------------	---	--	----------------------------------	---

Öğretim Elemanı Bilgileri

Öğretim Elemanı	Dr. Yasemin Özcan Gönülal
Ofis	Genel Kültür Dersleri Bölümü Binası
Telefon	750 78 01
E-posta	yaseminozcan@iyte.edu.tr
Ofis Saatleri	Pazartesi ve Salı Tüm Gün

Dersin Amacı

Ölçünlü (standart) Türkçenin imlasını (yazımını) doğru kullanma konusunda farkındalık oluşturmak, topluluk önünde sunum yapma ve konuşma becerisini kazandırmak amaçlanmaktadır. Güzel ve etkili konuşmaya yönelik diksiyon bilgisini içeren uygulamalı eğitim, dersin içeriğini oluşturmaktadır. Dersin dili Türkçedir.

Dersin Öğrenim Çıktıları ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleriyle İlişkisi

Bu dersin öğrenim çıktıları, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle ilişkilendirilerek dersin yalnızca bilişsel değil; toplumsal, etik ve kamusal sorumluluk boyutlarını da görünür kılmak hedeflenmektedir.

SKH 4 – Nitelikli Eğitim

- Öğrenci, ölçünlü Türkçeyi sözlü ve yazılı iletişimde doğru, açık ve etkili biçimde kullanır.
- Öğrenci, akademik ve toplumsal bağlamlarda etkili iletişimin yaşam boyu öğrenme açısından önemini kavrar.

SKH 5 – Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

- Öğrenci, sözlü ve yazılı iletişimde cinsiyetçi, ayrımcı ve dışlayıcı dil kullanımını fark eder ve kapsayıcı bir dil benimser.
- Öğrenci, topluluk önünde konuşmalarda eşitlikçi ve saygılı iletişim pratikleri geliştirir.

SKH 10 – Eşitsizliklerin Azaltılması

- Öğrenci, farklı sosyal, kültürel ve bölgesel dil kullanımlarını tanır; bu çeşitliliğe saygılı bir iletişim dili geliştirir.
- Öğrenci, dili bir dışlama aracı değil, toplumsal katılımı artıran bir araç olarak kullanır.

SKH 16 – Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

- Öğrenci, kamusal alanda (sunum, tartışma, medya dili vb.) etik, sorumlu ve yapıcı iletişim ilkelerini uygular.
- Öğrenci, sözlü iletişimde eleştirel düşünme, ikna ve tartışma becerilerini demokratik değerler çerçevesinde geliştirir.

SKH 17 – Amaçlar İçin Ortaklıklar

- Öğrenci, grup çalışmaları ve sunumlar yoluyla iş birliğine dayalı iletişim becerileri kazanır.
- Öğrenci, dijital araçları (podcast, video, yapay zekâ destekli uygulamalar vb.) etkili ve sorumlu biçimde kullanarak bilgi paylaşımı yapar.

Ölçme ve Değerlendirme

Değerlendirme Bileşeni	Ağırlık	Tarih
Ara Sınav	%30	7. Hafta (***)
Ödev Sunumu (<i>akran + öz değerlendirme</i>)	%20	11–13. Haftalar
Derse Katılım (<i>hazırlıklı gelme, aktif katılım</i>)	%10	Dönem boyunca
Final Sınavı	%40	Dönem Sonu (***)

Not: Sosyal medya, kitle iletişim araçları ile siyaset ve iş dünyasında Türkçenin kullanımı gibi konu başlıkları arasından belirlenen ödev sunumlarında dijital araçların kullanımı teşvik edilecektir: podcast sunumu · video kayıt · yapay zekâ teknolojileri vs.

Devam: Öğrencinin üç haftayı aşan devamsızlığı başarısızlık nedeni sayılır.

Haftalık Ders Programı ve SKH Bağlantıları

Her haftanın konusu, ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Hedef(ler)iyle ilişkilendirilmiştir.

Hafta	Konu	SKH Bağlantısı
1	Dersin amaç ve hedefleri hakkında bilgilendirme; tanışma — Dil ve iletişimin sürdürülebilir kalkınmadaki rolüne giriş	SKH 4, SKH 17
2	Kullanım bakımından dil türleri; Türkçede kelimelerin doğru yazımı ve telaffuzu — Yeni Türk harflerinin kabulü, ses bilgisi, yanlış kullanım örnekleri	SKH 4
3	Türkçe yazım kılavuzlarının işlevi; toplum dilbilimsel açıdan kelime tercihleri, yabancı kaynaklı kelimeler — Yanlış uzatılan, kısaltılan ve karıştırılan kelimeler	SKH 4, SKH 10
4	"How to Speak" (MIT Open Course) kaydını birlikte izleyip tartışma — Etkili iletişim ve toplumsal katılım	SKH 4, SKH 17
5	Makale tartışması: Ölçünlü Türkçede Yerelleşme Sorunu (Günşen) · Dil Kirliliği Sorunu (Gülsevin) · Toplum-Dilbilim ve Kamu Mensupları (Eker)	SKH 10, SKH 16
6	Makale tartışması: Kentileşme ve Türkçe (Tekin) · Popüler Dil Tartışmalarına Dil İlişkileri Açısından Bakış (Demir)	SKH 10, SKH 11
7	ARA SINAV	—
8	Diksiyon nedir? Türkçe yazıldığı gibi okunan bir dil midir? Konuşmanın tanımı ve önemi; söyleyiş yanlışlarından örnekler	SKH 4

9	Türkçenin fonetiği; yanlış telaffuz edilen ünlü ve ünsüzler — Ölçünlü Türkçede yerelleşme sorunu	SKH 4, SKH 10
10	Konuşmanın teknik özellikleri (nefes, vurgu, tonlama); beden dili ve topluluk önünde konuşma — Tekerleme ve şiir uygulaması	SKH 4, SKH 5
11	Seslendirme uygulamaları: Shakespeare, Jül Sezar – Antonius Tıradı — Öğrenci sunumları ve akran değerlendirmesi (ikişerli gruplar, ~15 dk.)	SKH 4, SKH 5, SKH 16
12	Seslendirme uygulamaları: Hamlet «Olmak ya da Olmamak», Cyrano «İstemem Eksik Olsun», Platon «Sokrates'in Savunması» — Öğrenci sunumları	SKH 4, SKH 16
13	Seslendirme uygulamaları: Haber metni seslendirme — Öğrenci sunumları ve akran değerlendirmesi; medyada Türkçe kullanımı üzerine tartışma	SKH 4, SKH 16, SKH 17
14	Kapanış dersi: Sektör profesyonelinin konuk katılımıyla etkili iletişimin önemi üzerine tecrübe paylaşımı	SKH 4, SKH 17

Kullanılan ve Önerilen Kaynaklar

Çevrim İçi Kaynaklar

1. "How to Speak" — MIT Open Course · [youtube.com/watch?v=Unzc731iCUY](https://www.youtube.com/watch?v=Unzc731iCUY)
2. "Make Body Language Your Superpower" — Stanford GSB · [youtube.com/watch?v=cFLjudWTuGQ](https://www.youtube.com/watch?v=cFLjudWTuGQ)
3. "Think Fast, Talk Smart: Communication Techniques" — Stanford GSB · [youtube.com/watch?v=HAnw168huqA](https://www.youtube.com/watch?v=HAnw168huqA)

Makaleler

4. Ahmet Günşen, "Ölçünlü Türkçede Yerelleşme Sorunu", Türkçenin Çağdaş Sorunları, Divan Yayınevi, İstanbul.
5. Gürer Gülsevin, "Dil Kirliliği Sorunu", Türkçenin Çağdaş Sorunları, Divan Yayınevi, İstanbul.
6. Süer Eker, "Toplum-Dilbilim, Dil Planlamaları ve Kamu Mensuplarının Dil Kullanımı", Gazi Türkiyat 2007/1: 127–135.
7. Talat Tekin, "Kentleşme ve Türkçe", Dilbilim Araştırmaları, 1995.
8. Nurettin Demir, "Popüler Dil Tartışmalarına Dil İlişkileri Açısından Bakış", Ankara Ticaret Odası–Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı, s. 37–44.

Kitaplar

9. Can Gürzap, Söz Söyleme ve Diksiyon. Remzi Kitabevi, İstanbul.
10. Carmine Gallo, TED Gibi Konuş. Aganta Kitap, İstanbul.
11. Doğan Aksan, Türkçenin Sözvarlığı. Engin Yayınları, Ankara.
12. Emre Kongar, Konsantremi Bozma. Remzi Kitabevi, İstanbul.
13. Feyza Hepçilingirler, Dedim: "Ah". Everest Yayınları, İstanbul.
14. Feyza Hepçilingirler, Türkçe Off. Everest Yayınları, İstanbul.
15. Gürer Gülsevin – Erdoğan Boz, Türkçenin Çağdaş Sorunları. Divan Yayınevi, İstanbul.
16. Hamza Zülfiyar, Doğru Konuşma ve Yazma Bilgileri. Zerpa Yayını, Ankara.
17. Hayati Develi, Dil Doktoru. Kesit Yayınları, İstanbul.
18. Nüzhet Şenbay, Söz ve Diksiyon Sanatı. YKY, İstanbul.

19. Ömer Asım Aksoy, Dil Yanlışları (2000 Sözün Eleřtirisi). İnkılâp Yayınları, İstanbul.
20. Rüřtü Erata, Sachmalama – Türkçe de Neymiş. Alfa Yayıncılık, İstanbul.
21. Rüřtü Erata, Türkçe Konuşmanın Püf Noktaları. Alfa Yayıncılık, İstanbul.
22. Suat Taşer, Konuşma Eğitimi. Papirüs Yayınları, İstanbul.
23. Türk Dili Kurumu, Yazım Kılavuzu. TDK Yayınları, Ankara.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Hakkında

Bu izlencede atıfta bulunulan BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKHs), 193 üye devletin 2015'te benimsediğı ve 2030'a kadar hayata geçirilmesi hedeflenen 17 küresel hedeftir. HUM204'te bu hedefler; dil eşitliğı, kapsayıcı iletişim, demokratik katılım ve etkili kamusal söylem gibi konuları ele almak için bir tematik çerçeve sunar. Hedef, söz konusu sorunları doğrudan çözmek değıl; bu konularda derinlikli düşünen ve etkili biçimde konuşan bireyler yetiştirmektir.

İyi çalışmalar dilerim.

Dr. Yasemin Özcan Gönülal | İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü